

Julian Bednarz

Od Salvatoriańskiego Wyższego Seminarium do Kolegium Uniwersyteckiego im. Jordana

Studia Salvatoriana Polonica 7, 43-60

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ks. JULIAN BEDNARZ SDS

▪ Od Salvatoriańskiego Wyższego Seminarium do Kolegium Uniwersyteckiego im. Jordana

W sierpniu 2013 roku minęło 20 lat od rozpoczęcia studiów na pierwszym roku filozofii przez grupę studentów zakonnych w salwatoriańskim wyższym seminarium duchownym w Morogoro. Misjonarze pracujący w Tanzanii podjęli wówczas, przy współpracy z kilkoma innymi zgromadzeniami, odpowiedzialne zadanie formacji akademickiej afrykańskich powołań zakonnych. Na tle prawie 150-letniej historii działalności misyjnej w tym afrykańskim kraju, okres 20 lat należy uznać za krótki. Mimo to doszło w tym czasie do rozwinięcia międzynarodowej współpracy wśród salwatorianów z różnych prowincji przy budowie, wyposażaniu, a potem prowadzeniu tego dzieła, którego pierwszym celem było i pozostaje formacja intelektualna rodzimych powołań kapłańskich i zakonnych. Od samego początku zakładano także współpracę ze zgromadzeniami zaangażowanymi w ewangelizację plemion zamieszkujących Tanzanię i inne kraje Afryki. Dzięki tej międzysalwatoriańskiej i międzyzakonnej współpracy stale rośnie wkład tego ośrodka studiów filozoficzno-teologicznych w rozwój lokalnego Kościoła. Celem niniejszego artykułu jest ukazanie, jak zrodziła się myśl o stworzeniu tego centrum; zarysowanie etapów jego rozwoju i form współpracy przy jego prowadzeniu dla dobra Kościoła w Tanzanii i krajach sąsiednich.

Ks. dr JULIAN BEDNARZ SDS – doktor misjologii, wykładowca w *Jordan University College* w Morogoro (Tanzania); rektor WSD Salwatorianów w Bagnie (1990–1993) oraz Salvatoriańskiego Instytutu Filozoficzno-Teologicznego w Morogoro (1999–2005); e-mail: bednarz@sds.org.

I. Salwatoriańskie Wyższe Seminarium w Morogoro (1993–1999)

Otwarcie seminarium w 1993 roku poprzedziły lata, w których mówiło się o potrzebie jego istnienia i przygotowywano się do jego budowy. Potem, po ukończeniu pierwszej fazy budowy, seminarium formalnie otwarto, ale nadal kontynuowano prace budowlane.

1. „Założyciel Morogoro” – od propozycji do jej realizacji (1986–1993)

Pod datą 13 sierpnia 1993 roku ks. N. Wucher, sekretarz generalny, zanotował w protokole konsulty generalnej w punkcie 5. c): „Poświęcenie salwatoriańskiego seminarium w Morogoro: 11 października 1993. Jest pewne, że ks. K. Hoffmann nie może przybyć. Ks. A. Urbański tam będzie, lecz nie jako przedstawiciel nowego generalatu, lecz jako założyciel Morogoro. Musi przybyć ktoś z zewnątrz”¹. Aby w pełni zrozumieć treść tego zapisu, trzeba wspomnieć o kilku faktach z historii misji w Tanzanii. Ksiądz Andrzej Urbański SDS przybył do Tanzanii w 1974 roku. Najpierw pracował w Lukuledi jako wikariusz, a potem w Lionja jako proboszcz. W 1978 roku został wybrany do konsulty misyjnej jako wikariusz (pierwszy konsultor) i był drugim superiorzem wspólnoty formacyjnej w Namiungo, aż do wyboru na urząd superiora misji w 1981 roku. Tymczasem, w latach 1977–1985, nowicjat w Namiungo ukończyło 20 kleryków, których posyłano najpierw do niższych seminariów, a gdy ukończyli naukę w zakresie szkoły średniej, na studia filozoficzno-teologiczne do seminariów diecezjalnych². Nowicjat 1985/86 ukończyło aż 7 kleryków i istniała uzasadniona nadzieja, że w następnych latach będzie podobnie. Liczba rodzimych powołań wzrastała także w innych zgromadzeniach pracujących w Tanzanii i w niedalekiej przyszłości mogło zabraknąć dla nich miejsca w seminariach diecezjalnych, bo liczba kleryków diecezjalnych także

¹ *Protokół obrad konsulty generalnej*, nr 29/93, s. 841. Ustępujący generalat reprezentowali ks. M. McBride SDS i ks. W. Pawlik SDS.

² W 1986 roku istniały w Tanzanii następujące wyższe seminaria duchowne: Kipalapala (od 1925 r., teologia), Peramiho (od 1926 r., filozofia i teologia), Kibosho (od 1940 r., filozofia), Ntungamo (od 1964 r., filozofia), Segerea (od 1979 r., teologia). W Kibosho i Segerea studiowało 7 kleryków salwatoriańskich.

się zwiększała³. Nie dziwi więc, że w 1986 roku pojawiły się pierwsze oficjalne wzmianki o potrzebie teologatu⁴. Kapituła misyjna w styczniu 1987 roku podjęła decyzję o otwarciu teologatu dla kandydatów zakonnych⁵. W lipcu 1987 roku ks. A. Urbański SDS uczestniczył w XIV Kapitule Generalnej w Steinfeld. W związanej relacji nie znalazła się żadna notatka w sprawie teologatu w Tanzanii. Kapituła uchwaliła zalecenia odnośnie do przyszłej fundacji w Indiach i studentów z krajów azjatyckich⁶. W kapitule misyjnej w grudniu 1987 roku uczestniczył sekretarz generalny do spraw misji, ks. W. Pawlik SDS. W jego obecności kapituła dokonała wyboru ks. A. Urbańskiego SDS na kolejną, trzecią kadencję; podjęła decyzję o budowie salwatoriańskiego seminarium dla kandydatów zakonnych w centrum Tanzanii, na przykład w Morogoro; uchwaliła długofalowy plan działania (1987–1993) i, w odpowiedzi na prośbę przedstawiciela generalatu, wyraziła gotowość rozpoczęcia fundacji w Indiach⁷. Rok 1988 przyniósł oczekiwaną decyzję konsulty generalnej. Supe-

³ Bp A. Cotey, opuszczając diecezję Nachingwea w 1984 r., pozostawił swemu następcy, P. Pengo, 16 miejscowych księży. Zob. *The Moment of Grace. One Hundred Years of Salvatorian Life and Ministry in the United States*, Part II. 1947–1992, red. S. M. Avela, D. Pekarske SDS, Milwaukee 1994, s. 332.

⁴ Zob. „Tanzania SDS Information” 1986 nr 2, s. 1; „Tanzania SDS Information” 1986 nr 3, s. 3. Pierwsza wzmianka pojawiła się w związku z pisemną prośbą bpa P. Pengo, aby salwatorianie otwarli szkołę średnią wyższą (dla dwóch ostatnich klas). W drugiej notatce ks. Andrzej zapowiada, że sprawą otwarcia takiej szkoły i teologatu zajmie się kapituła misyjna w styczniu 1987 r. Ks. A. Lokilo napisał w swojej historii misji Tanzanii, że już w 1986 r. na dorocznym zebraniu RSAT (wyższych przełożonych zakonnych) ks. Andrzej U. poinformował o zamiarze salwatorianów wybudowania zakonnego teologatu dla kleryków zakonnych (zob. A. Lokilo, *Golden Jubilee (50 Years) of the Salvatorians (SDS) in Tanzania 1955–2005*, brak miejsca wydania 2005, s. 53).

⁵ Zob. „Tanzania SDS Information” 1987 nr 1, s. 2.

⁶ Zob. *Other GC XIV Recommendations*, „Annales SDS” vol. XIII (1987) nr 1, s. 57–58. Kapituła zobowiązała nowy generalat do szukania prowincji, która byłaby gotowa sponsorować fundację w Indiach. Brano pod uwagę dwie możliwości: a) misjonarze z Tanzanii będą się udawać do Indii i tam prowadzić formację kandydatów; b) formować ich poza Indiami.

⁷ Zob. *Minutes of electoral session of the Mission Chapter* (9–10 December 1987, Masasi-Migongo), s. 4–5, (archive/Morogoro). W oficjalnym sprawozdaniu ks. Andrzej napisał, że w latach 1987–1993 planuje się ukończyć zaplanowane budynki w Namiungo, zacząć budować seminarium dla kandydatów zakonnych oraz zbadać możliwości dodania kursów filozoficznych, otwarcia wyższej szkoły średniej w Namiungo. Decyzje w dwóch ostatnich sprawach pozostawiono kapitule w 1990 r. (zob. „Tanzania SDS Information” 1987 nr 1, s. 2).

rior misyjny z radością informował współbraci o tej decyzji oraz o pozwoleniu biskupa Morogoro na otwarcie seminarium w jego diecezji, a także o liście przewodniczącego Tanzańskiej Konferencji Biskupów, w którym zapewnił, że salwatorianie otrzymają z pewnością ich błogosławieństwo i *nihil obstat*⁸. Misja otrzymała od władz wojewódzkich Morogoro dwa tereny, jeden przeznaczony dla seminarium, drugi dla gospodarstwa rolnego. Wikariusz prowincjalny, ks. Z. Tracz SDS, zajął się przygotowaniem wymaganych przez generalat planów, kosztorysów budowy i prowadzenia seminarium. Podjęto rozmowy ze zgromadzeniami, które były zainteresowane kształceniem swoich kandydatów w naszym seminarium⁹. Potrzebne były dalsze dwa lata intensywnej pracy administracji misyjnej (ks. A. Urbański SDS i ks. Z. Tracz SDS), aby przygotować *Plan for the Future* (Plan dla przyszłości), czyli wymagany przez generalat opis obiektów przyszłego seminarium, podział budowy na etapy, kosztorysy poszczególnych budynków i koszt funkcjonowania seminarium. Synod generalny w 1989 roku poparł te zamierzenia. Tymczasem ks. Andrzej prowadził akcję zbierania książek dla biblioteki seminaryjnej wśród współbraci prowincji amerykańskiej i brytyjskiej oraz szukał profesorów. W 1990 roku papież Jan Paweł II podczas wizyty duszpasterskiej w Tanzanii pobłogosławił kamień węgielny, a bracia D. Mauer i B. Hanf rozpoczęli przygotowanie terenu przyszłej budowy¹⁰. Kapituła misyjna w grudniu 1990 roku wybrała ks. Z. Tracza SDS superiorem misyjnym, a ks. A. Urbańskiego SDS jego wikariuszem. Ponadto kapituła uchwaliła, że mające powstać seminarium będzie kształcić studentów filozofii i teologii oraz wybrała jego oficjalną nazwę: *Salvatorian Major Seminary* (Salwatoriańskie Wyższe Seminarium). Z planu długofalowego skreślono otwarcie w Namiungo szkoły średniej dla wyższych klas (Form V i VI)¹¹. Sama

⁸ Konsulta generalna zajmowała się projektem budowy seminarium na posiedzeniach w dniach 26 lutego i 12 marca. (Zob. *General-Konsultal/Rom*, 10/88 i 12/88, s. 88 i 92-94). Bp A. Mkoba (Morogoro) dał pozwolenie na budowę 22 lutego 1988 r. (zob. „Tanzania SDS Information” 1988 nr 2, s. 2).

⁹ Teren pod budowę seminarium, położony około 5 km od centrum Morogoro, liczy 58 akrów (26 ha), potem dodano jeszcze 10,4 akrów (4,5 ha) z przeznaczeniem na ogród. Teren przeznaczony na farmę znajduje się 13 km dalej, w miejscu zwanym Kiyegeya, i liczy 300 akrów (130 ha). Pierwsze plany sporządził brat A. Kurzendorfer OSB. Zob. „Tanzania SDS Information” 1988 nr 2, s. 2-3.

¹⁰ Zob. Z. Tracz, *Salvatorianer Hochschule für Ordensleute in Morogoro*, „Heiland der Welt” 1991 nr 1, s. 2-4. Relacja w poświęcenia kamienia węgielnego znajduje się w „Tanzania SDS Information” 1990 nr 3, s. 3-4.

¹¹ Zob. *The Minutes of the Tanzanian Mission Chapter held in Morogoro from the 9th to 11th December, 1990*, s. 3-4 (archive/Morogoro). „Tanzania SDS Information” 1990

budowa rozpoczęła się w 1991 roku, gdy na konsulcie generalnej ostatecznie zaaprobowano przedstawione plany (8 lutego 1991)¹². Autorzy planu założyli, że w mającym powstać seminarium będzie mogło studiować 300 studentów na 7 kursach (w Tanzanii studium filozofii trwa 3 lata, a teologii 4). Zatem przewidziano 7 sal wykładowych (dla 40–60 osób), aulę (dla 300–400 osób), kościół, bibliotekę z czytelnią, kuchnię i jadalnię dla studentów, budynek dla profesorów (z własną kuchnią, jadalnią i kaplicą), 3 domy jednorodzinne (dla profesorów świeckich i ich rodzin), dom dla siostr zakonnych (pracujących jako personel pomocniczy w seminarium), 4 domy dla studentów (każdy po 27 jednoosobowych pokoi), przychodnię zdrowia (*dispensary*), zaplecze gospodarcze (ze stolarnią, ślusarnią, magazynami, stacją filtrów i zbiorniki na wodę). Budowę podzielono na trzy etapy i oszacowano jej koszt na prawie 5 milionów dolarów amerykańskich. Plany przygotował bezpłatnie Szwajcarski Federalny Instytut Technologii w Zurychu pod kierunkiem H. Kramela. Ksiądz Z. Tracz podjął się zadania koordynacji budowy w imieniu administracji misyjnej. Budowę zaplecza gospodarczego i 3 domków jednorodzinnych powierzył braciom salwatoriańskim: V. Mrope i D. Maurerowi (od kwietnia 1991). Budowę innych obiektów powierzył firmie N. Colangelo (od września 1991 roku, System Construction Ltd/Coastal Steel Company). Do nadzoru budowy i odbioru technicznego najął firmę BISH International z Dar es Salaam. Pierwszy z zaplanowanych etapów budowy udało się ukończyć w czerwcu 1993 roku (zaplecze gospodarcze, główny budynek dla profesorów i 3 domki jednorodzinne, 1 sala wykładowa), dzięki temu otwarto seminarium w sierpniu, poczynając od pierwszego roku filozofii (1993/94)¹³.

nr 4, s. 10. Biskup P. Pengo utworzył w 1988 r. w Muhuwezi nową parafię, a potem zaczął w niej budować własne niższe seminarium (szkołę średnią), której fundamenty były gotowe, gdy w 1990 r. został mianowany koadjutorem Dar es Salaam (zob. „Tanzania SDS Information” 1988 nr 3, s. 4). Budowę dokończył kilka lat później jego następcą, bp C. P. Msemwa (na podstawie rozmowy autora z ks. S. Góralems SDS, 10.03.2013).

¹² Sam proces zajął parę miesięcy, ponieważ generalat powołał grupę doradcą, prosząc jej członków o zaopiniowanie przedstawionych planów (zob. *General-Konsulta / Rom, 1990–1991*, s. 468, 472–474, 480, 490, 497–500, 502, 508–509, 512, 518).

¹³ Więcej na temat historii pierwszego etapu budowy można przeczytać w: „Tanzania SDS Information” 1991 nr 3, s. 1–4; B. Rehm, *Der Bau des Seminars mit Hochschule in Morogoro*, „Heiland der Welt” 1992 nr 1, s. 9–13; R. Zehrer, *Bau und Führung eines Seminars mit phil.-theol. Hochschule durch die Salvatorianer in Morogoro/Tanzania (Afrika)*, „Heiland der Welt” 1991 nr 2, s. 15–16; A. Urbański, *Eröffnung des Seminars Mitte 1993*, „Heiland der Welt” 1992 nr 2, s. 7–10. Warto tu dodać, że w tym okresie (1986–1993) powstały dwa pierwsze wyższe zakonne seminaria w Tanzanii: w 1986 r. Spiritan Missio-

2. *Salwatoriańskie Wyższe Seminarium (1993–1999)*

Pierwszym rektorem został mianowany ks. D. Brusky SDS z prowincji amerykańskiej, wyświęcony w 1952 roku, w latach 1956–1971 pracował w Tanzanii. Od 1988 roku był prokuratorem misyjnym prowincji amerykańskiej. Zwolniony z tego obowiązku w 1991 roku, odbył kurs przygotowawczy do nowej funkcji. W drodze do Tanzanii zatrzymał się w Rzymie. Papież Jan Paweł II udzielił mu swego błogosławieństwa podczas specjalnej audiencji¹⁴. Po przybyciu do Tanzanii w listopadzie 1992 roku, przy współpracy ks. W. Kowalskiego SDS oraz ks. J. Musioła SDS, przygotował statuty seminarium, które konsulta misyjna zatwierdziła w kwietniu 1993 roku.

Wykłady pierwszego roku akademickiego 1993/94 rozpoczęły się 16 sierpnia, a uroczysta inauguracja odbyła się 11 października, w salwatoriańskie święto Matki Zbawiciela. Uświetniła ją obecność apostolskiego pronuncjusza, abpa A. Marchetto, głównego celebransa, abpa P. Pengo, który wygłosił wykład inauguracyjny na temat *Znaczenie prawdy (The notion of truth)*, B. Mka-pa, tanzanijskiego ministra nauki i szkolnictwa z małżonką, ks. M. McBride SDS, przełożonego generalnego, ks. W. Pawlika SDS, konsultora generalnego oraz innych gości z Tanzanii i z zagranicy¹⁵.

Liczba studentów w latach 1993–1999 systematycznie wzrastała: od 22 do 157. W roku 1995/96 przyjęto pierwszą grupę na studia teologii, a w 1998/99 roku seminarium posiadało już pełny program (3 roczniki na filozofii i 4 na teologii). W pierwszych latach wszyscy pochodzili z Tanzanii. Od 1995/96 roku zaczęto przyjmować studentów z innych krajów Afryki i z Indii, należących do zgromadzeń, które współpracowały z nami od początku lub przyłączyły się później, budując własne klerykaty w pobliżu naszego seminarium¹⁶.

nary Seminary koło Arusha (tylko dla studentów filozofii) i w 1991 r. Don Bosco College of Philosophy (początkowo tylko dla studentów filozofii, lecz potem dodano wydział dla nauczycieli).

¹⁴ Zob. „Tanzania SDS Information” 1991 nr 2, s. 3; „Tanzania SDS Information” 1991 nr 3, s. 9; „Tanzania SDS Information” 1992 nr 3, s. 1-2.

¹⁵ Bardziej szczegółową listę gości i krótki opis tego uroczystego wydarzenia podał brat A. Duhaime SDS w „Tanzania SDS Information” 1993 nr 3, s. 1-2. Polską prowincję reprezentował ks. R. Falkiewicz SDS, dyrektor referatu misji zagranicznych.

¹⁶ Szczegółowe dane odnośnie do liczby studentów zachowały się w archiwum (archive/Morogoro). Podstawowe liczby dla każdego roku akademickiego podane są na stronie internetowej *Jordan University College*: <http://www.morogoro.sds.org/> (statistics). Własne domy zakonne (klerykaty) zbudowali: kapucyni (OFM Cap), zgromadzenie misjonarzy Krwi Chrystusa (CPPS), karmelici (OCD), fransalianie (MSFS), augustianie

Razem ze wzrostem liczby studentów rosła liczba profesorów. W roku 1993/94 było ich 5, w tym 3 salwatorianów, w roku 1998/99 już 22, w tym nadal 3 salwatorianów. Niektórzy łączyli obowiązki dydaktyczne z funkcjami administracyjnymi. Ksiądz W. Kowalski SDS był dyrektorem studiów (1993–2000) i bibliotekarzem. Ksiądz G. Nnai SDS z Tanzanii był ojcem duchownym i od 1994 roku pierwszym superiorem nowo utworzonej wspólnoty Morogoro. Urząd ekonomy seminarium i wspólnoty pełnili: br. D. Maurer SDS (1993–1994), br. V. Mrope SDS (1994–1997), br. P. Massawe SDS (1997–1998), ks. W. Juraszek SDS (1998–1999). Jako personel pomocniczy pracowali także: br. A. Laga SDS (elektryk, obsługa komputerów, baza danych studentów), ks. M. Sztuk SDS (sekretariat – rejestrator) i paru rodzimych braci¹⁷.

Staraniem ks. W. Kowalskiego SDS opublikowano pierwszy opis wykładów na okres 1995–1997¹⁸. Ukazały się pierwsze egzemplarze „Sauti ya Mwoenzi” (Głos Zbawiciela) ze sprawozdaniami z niektórych wydarzeń, np. dnia inkulturacji. Studenci zaczęli wydawać własne pismo „Kola Hill Digest”. W roku 1995 seminarium uzyskało afiliację filozofii do Papieskiego Uniwersytetu Urbaniana w Rzymie i pierwsi absolwenci filozofii otrzymali stopień bakałarza (baccalaureatus)¹⁹.

Ksiądz D. Brusky SDS, gdy zbliżał się koniec jego trzyletniej kadencji jako rektora, przedstawił swoją rezygnację. Superior Misji w Tanzanii mianował nowym rektorem ks. S. Golusa SDS (1996–1999)²⁰. Zapoczątkował on kursy pastoralne dla księży zakonnych i diecezjalnych (12–14 dni, od 1997 roku)²¹, wydawanie własnego pisma naukowego „Africa Tomorrow” i opracował pro-

(OSA), misjonarze Consolata (IMC), stygmatyni (CSS), misjonarze życia apostołskiego w Duchu Świętym (ALCP/OSS). Potem dołączyli jeszcze klaretyni (CMF) i misjonarze św. Wincentego (CM). Liczba kleryków salwatoriańskich wzrosła w tym okresie od 2 do 20 (z Tanzanii, Indii i Zairu/Konga). Klerycy z opactw benedyktyńskich (Hanga, Ntanda, Mvimwa) mieszkali razem z salwatorianami.

¹⁷ Zob. „Tanzania SDS Information” 1994 nr 1, s. 6. Spisy wykładowców i listy członków wspólnoty znajdują się w Morogoro (archive/Morogoro) lub w Rzymie (AGSDS/Rome, Misja w Tanzanii).

¹⁸ *The Faculty of Philosophy. Salvatorian Major Seminary. Requirements and Programme, 1995–97*, Morogoro 1995.

¹⁹ Zob. Dekret nr 932/95/2 (archive/Morogoro). Po kolejnych odnowieniach ta afiliacja trwa do dziś (2013). W latach 1996–2001 prace studentów publikowano w „African and Western Philosophy. Human Being in Africa”.

²⁰ Por. *A New Rector*, „Tanzania SDS Information” 1996 nr 2, s. 3.

²¹ Zob. *First Annual Pastoral Updating Course for Young Religious and Diocesan Priests (27.05–5.06.1977)*, red. K. Kubat, S. Golus, Morogoro 1997.

gram *Diploma Course in Theology* dla sióstr, braci i świeckich (I rok filozofii i 3 lata teologii)²². Jego dziełem było także przygotowanie nowego cennika opłat za studia w naszym seminarium, który po pewnych poprawkach doroczna konferencja superiorów misyjnych przyjęła w czerwcu 1999 roku i wszedł w życie w roku 1999/2000. W 1999 roku czteroletni kurs teologii uzyskał afiliację do papieskiego uniwersytetu Urbaniana.

Z inicjatywy ks. W. Kowalskiego SDS zostało zarejestrowane w 1998 roku *Salvatorianum* (wydawnictwo) do publikacji książek napisanych lub tłumaczonych przez wykładowców. Przy współpracy rodzimych nauczycieli ks. W. Kowalski SDS zapoczątkował sobotnie kursy katechetyczne (od 1996/7 roku). Dla mieszkających daleko od Morogoro zaczęto organizować kurs katechetyczny w okresie wakacji (jeden miesiąc).

Równoległe do tego rozwoju seminarium pod względem liczby studentów i kadry dydaktycznej postępowała dalsza budowa. Obiekty przewidziane w drugim etapie budowy (6 sal wykładowych, aula – *multipurpose hall*, biblioteka z czytelnią, kuchnia z jadalniami, budynek administracyjny) ukończyła ta sama firma, która była odpowiedzialna za etap pierwszy. Niestety, choroba właściciela spowodowała jej wycofanie się z placu budowy. Z pewnym opóźnieniem nowa firma wybudowała obiekty przewidziane w trzecim etapie: przychodnię z pralnią, dom dla sióstr pracujących w seminarium i kościół²³. Zasadnicze prace ukończono w pierwszej połowie 1999 roku, toteż uroczyste poświęcenie kościoła i formalne zakończenie prac budowlanych zaplanowano w dniu inauguracji nowego roku akademickiego 1999/2000, w święto Matki Zbawiciela (II października)²⁴.

²² Studia według tego programu otwarto dla studentów w roku akademickim 1999/2000.

²³ Była to firma Milldim Construction. Na placu budowy kierownikiem (*director*) był Mr. Peter Mejls.

²⁴ Koszt dotąd zbudowanych obiektów wyniósł 9 198 954 marki, z czego 71,15% zebrała prokura misyjna w Passau, 19,84% zebrały prokury misyjne w USA, Szwajcarii, Belgii, Austrii i Polsce, 9,01% ofiarowały diecezje w Niemczech i Missio (Aachen). Zebranie tych środków nie byłoby możliwe bez ofiarnej pracy br. O. Kottera SDS i ks. R. Zehrerera SDS. Spośród licznych ofiarodawców należy tu wspomnieć wdowę W. Häfele z Unterschwarzach koło Bad Wurzach, które ofiarowała na budowę seminarium swój majątek. Zob. R. Zehrer, *Abschluss-Berich*, „Heiland der Welt” 2000 nr 2, s. 18-22.

II. Salwatoriański Instytut Filozoficzno-Teologiczny w Morogoro (1999–2010)

Przełożony generalny, K. Hoffmann SDS, zwrócił się w lutym 1999 roku do prefekta Kongregacji ds. Ewangelizacji Narodów z prośbą o zmianę nazwy Salwatoriańskie Wyższe Seminarium na Salwatoriański Instytut Filozoficzno-Teologiczny. Prośbę motywował faktem, że klerycy nie mieszkają w salwatoriańskim seminarium, lecz w swoich domach formacyjnych, a nasze seminarium zapewnia im tylko formację akademicką. Pozytywna odpowiedź nadeszła dwa miesiące później²⁵.

Początek 1999 roku przyniósł jeszcze jedno niezwykle doniosłe wydarzenie, które mocno wpłynęło na bieg wydarzeń w Morogoro. Kapituła misyjna, w której uczestniczył ks. A. McAllister SDS jako przedstawiciel generalatu, wybrała nowego superiora misji w osobie ks. J. Weykera SDS, długoletniego misjonarza, ale dotąd zupełnie niezaangażowanego w pracę formacyjną w Namiungo, Morogoro i Bangalore (Fundacja Indyjska, wówczas przynależąca do misji w Tanzanii). Zaraz po wyborze zaproponował, aby podjąć uchwałę przekazania odpowiedzialności za Fundację Indyjską generalatowi. Tę uchwałę kapituły misyjnej oraz jego wybór generalat zatwierdził i podał do wiadomości²⁶. Zaniepokojenie o dalsze losy seminarium w Morogoro wyrazili listownie: prokuratorzy misyjni podczas dorocznego zebrania w Steinfeld i profesor H. Kramel z Zurychu²⁷.

Nowa administracja zgodziła się na preredagowanie dotychczasowych statutów seminarium w Morogoro. Tej pracy podjął się ks. A. McAllister SDS i gdy konsulta misyjna w Tanzanii je zatwierdziła, aprobowała je również konsulta generalna. Ten dokument stwierdzał, że patronem Instytutu jest ks. Franciszek Jordan, określał cele Instytutu, uprawnienia przełożonego generalnego jako najwyższego zwierzchnika, uprawnienia rektora, ciał doradczych itd.²⁸ W 2000 roku ks. J. Weyker SDS zwrócił się do generalatu z prośbą

²⁵ *Morogoro Name Change*, „Informationes SDS” nr 53 (wydanie angielskie), s. 3; Por. *List księdza generala* z 11 lutego 1999 r. i *Odpowiedź* z 21 kwietnia 1999 r. (AGSDS/Roma – M/TA).

²⁶ Zob. *New Tanzania Mission Administration*, „Informationes SDS” nr 49 (wydanie angielskie), s. 2; Por. *Protokół* konsulty generalnej.

²⁷ Listy: profesora H. Kramela z 8 lutego i prokuratorów misyjnych z 20 lutego są w AGSDS/Roma-M/TA.

²⁸ Nową konstytucję (statuty) generalat zatwierdził 9 kwietnia 1999 r. Dokonano w niej koniecznych zmian w 2001 i 2003. Zob. *Constitution (Statutes)*, archive/Morogoro.

o pozwolenie na utworzenie dwóch nowych wspólnot przez podział wspólnoty w Morogoro na dwie: wspólnotę profesorów (*Staff Community*) i wspólnotę seminaryjną (*Formation Community*). Gdy wiadomość o tym zamiarze dotarła do Morogoro, ks. W. Kowalski SDS zredagował list do generalatu (podpisany przez wszystkich pracujących w Instytucie), w którym proponował utworzenie *Staff Community* podlegającej generalatowi, a nie superiorowi misyjnemu w Tanzanii. We wrześniu 2000 roku ks. J. Weyker SDS podzielił wspólnotę w Morogoro, ustanawiając ks. J. Bednarza SDS superiorem wspólnoty *Staff'u*, a ks. D. Pekarskiego SDS rektorem (*director*) wspólnoty seminaryjnej. Dalsze konsultacje prowadził powołany przez generalat *komitet ad hoc* po kierunkiem ks. S. Wallenfelsza SDS. Po wizycie w Morogoro (2001) komitet przedstawił generalatowi listę zaleceń odnośnie do wspólnoty *Staff'u* i zarządzania Instytutem. Od 20 lutego 2001 roku wspólnota *Staff'u* jest samodzielną wspólnotą podlegającą generalatowi. *Komitet ad hoc* w nieco zmienionym składzie osobowym generalat podniósł (2004) do rangi *Board of Directors for Morogoro* (Rada Dyrektorów dla Morogoro) jako ciało doradcze pomagające generalatowi podejmować decyzje we wszystkich sprawach związanych z Instytutem. W ten sposób apostołat prowadzenia Instytutu stał się apostołatem całego zgromadzenia²⁹.

Pierwszym rektorem Instytutu mianowanym przez przełożonego generalnego, ale na podstawie rekomendacji przełożonego misji, został ks. J. Bednarz SDS. Pełnił ten urząd przez dwie kadencje (1999–2005)³⁰.

Inaugurację roku akademickiego 1999/2000 w dużym stopniu pomógł przygotować ustępujący rektor, ks. S. Golus SDS. Uczestniczyła w niej znacząca grupa gości honorowych, ponieważ uroczystość połączono z poświęceniem kościoła i formalnym zakończeniem budowy. Ze strony władz państwowych przybył prezydent Tanzanii B. Mkapa, długoletni przyjaciel salwatorianów i komisarz (wojewoda) Morogoro. Ze strony kościelnej przybyli z Dar es Salaam: nuncjusz L. Pezzuto, kardynał P. Pengo, który był głównym celebrazem, wygłosił homilię, poświęcił kościół i konsekrował ołtarz. Ze strony zgromadzenia przybyli

²⁹ Bogata dokumentacja procesu podziału wspólnoty w Morogoro i reorganizacji administracji Instytutu znajduje się w archiwum w Morogoro, Masasi i Rzymie. Owocem tego procesu są także *Statuty* wspólnoty w Morogoro zatwierdzone przez generalat w 2002 r. (zob. *Statutes of the Salvatorian Staff Community*, Morogoro 2002). Te statuty obowiązują do dziś (po wprowadzeniu poprawek w 2010 i 2012). Członkowie misji w Tanzanii przyjęli te decyzje jako „cios” (*blow*). Zob. A. Lokilo, *Golden Jubilee*, s. 56-58.

³⁰ Decyzję o nominacji konsulta podjęła 25 czerwca 1999 r. Zob. *Protokół konsulty generalnej*, nr 128/1999.

ks. A. Urbański SDS, nowo wybrany przełożony generalny i liczni współpracownicy z Tanzanii i z zagranicy. Wykład inauguracyjny o znaczeniu jubileuszu (2000) wygłosił ks. dr M. Kilaini. Ksiądz A. Urbański SDS w swoim przemówieniu (*From dream to reality – od marzenia do rzeczywistości*) podziękował wszystkim, którzy swoją pracą przyczynili się do powstania seminarium/institutu³¹.

Na początku roku akademickiego 1999/2000 immatrykułowało się 56 studentów, w tym 4 salwatorianów (3 z Konga i 1 z Tanzanii), a ich łączna liczba wzrosła do 191 (w tym 22 kleryków salwatoriańskich z Tanzanii, Indii i Konga). W latach następnych (do 2005 roku) tendencja wzrostowa utrzymała się przekraczając w roku akademickim 2004/5 zakładaną w projekcie seminarium liczbę 300 studentów (190 filozofia, 120 teologia)³². Kursy pastoralne dla księży zakonnych i diecezjalnych gromadziły około 50–60 uczestników (12–14 dni we wrześniu, od 2000 do 2004 roku). Umiarkowanym powodzeniem cieszył się sobotni kurs katechetyczny. Chętnie brano udział w miesięcznym kursie katechetycznym w listopadzie.

Liczba wykładowców wzrosła do około 30–35 osób, część z nich uczyła jednak tylko w pierwszym lub w drugim semestrze. Niestety, nie udało się znacząco zwiększyć liczby wykładowców salwatoriańskich³³. Gdy w 2000 roku ks. W. Kowalski SDS, dyrektor studiów od 1993 roku, postanowił zakończyć pracę misyjną w Tanzanii, jego funkcję trzeba było podzielić między dwóch wykładowców. Dziekanem filozofii został ks. K. Kubat SDS, a dziekanem teologii ks. P. Rubio OSA (od 1997 roku wicerektor). Choć liczba wykładowców była wystarczająca, to tylko nieliczni posiadali stopień naukowy doktora (teologii lub filozofii).

Po oficjalnym zakończeniu budowy w 1999 roku jeszcze przez rok trwały „drobne” prace. Firma, która zbudowała kościół, wybrukowała centralną drogę na kampusie, założyła oświetlenie zewnętrzne i otoczyła zabudowaną

³¹ Pełna lista gości i dokumentacja uroczystości znajduje się w: „Sauti ya Mwokozi” 1999 nr 9, s. 32-67. J. Muhoza, *Einweihung der Instituts-Kirche in Morogoro*, „Heiland der Welt” 2000 nr 2, s. 10-17.

³² Liczba seminarzystów dotąd nie przekroczyła planowanych 300 osób. Wzrost ogólnej liczby studentów w latach 2000–2005 częściowo zależał od coraz liczniejszej grupy studentów świeckich: 2000/1 – 4; 2001/2 – 8; 2002/3 – 34; 2003/4 – 35; 2004/5 – 51. Zob. B. Witek, *5-Year Strategic & Financial Plan*, s. 6 (archive/Morogoro). Prawie 1/3 seminarzystów pochodziła z zagranicy: Indii i krajów Afryki Wschodniej.

³³ Wykładowcy salwatoriańscy w latach 1999–2005: J. Bednarz SDS (12 semestrów), D. Pekarske SDS (10), W. Kowalski SDS (6), K. Kubat SDS (6), S. Mallavarappu SDS (2). Tylko jeden raz w drugim semestrze 2004/5 uczyło równocześnie 5 salwatorianów.

część działki płotem z dwoma bramami³⁴. Jednakże rosnąca liczba studentów i wykładowców spowodowała cały szereg koniecznych prac. Trzeba było uzupełniać wyposażenie w pokojach (krzesła, szafy, biurka, regały) i klasach (biurka, krzesła, tablice ogłoszeniowe), zbudować parking dla rowerów, wiaty dla maszyn rolniczych i ciężarówek, przebudować domki jednorodzinne (3) z przeznaczeniem na zakwaterowanie dla studentów. Te prace wykonano pod nadzorem ks. G. Kamińskiego SDS (ekonoma Instytutu, 1999–2007). Budowę dwóch bloków klas dla małych grup studentów zrealizowała firma Varsani z Dar es Salaam w 2004 roku³⁵.

Rosnąca liczba studentów spowodowała także wzrost personelu pomocniczego (do około 50 osób). W latach 1999–2005 urząd ekonoma Instytutu pełnił wspomniany wyżej ks. G. Kamiński SDS. Pomagali mu: J. Mkapa (1998–2003) i S. Mlwiło (2004–2005). Dyrektorem biblioteki był ks. M. Sarniewicz SDS (1999–2010), od 2003 roku pomagał mu br. L. Amrete SDS.

Drugim rektorem Instytutu został mianowany ks. B. Witek SDS, który już w latach 1998–2000 był wykładowcą i bardzo aktywnie współpracował przy reorganizacji biblioteki. Po studiach biblijnych w Rzymie na papieskim uniwersytecie Gregoriana (2002 licencjat, 2004 doktorat) powrócił do Morogoro z nominacją na rektora od roku akademickiego 2005/6.

W okresie 2005–2010 liczba studentów ustabilizowała się między 280–300 osób. Powoli obniżającą się liczbę seminarzystów zaczęli zastępować studenci świeccy przyjmowani na nowe kierunki, które ks. Bernard (przy współpracy niektórych nowych profesorów) wprowadził, a mianowicie: studia afrykańskie (African Studies, od 2006 roku), kurs propedeutyczny (jeden semestr) przygotowujący do studium filozofii (Propaedeutic/ Preparatory Semester, od 2006 roku), kurs dyplomowy/świadectwo ogólnej formacji religijnej (Diploma/ Certificate in General Religious Formation, od 2008 roku)³⁶.

³⁴ Te prace opłacono resztą pieniędzy z konta budowy w Monachium. Zob. R. Zehrer, *Abschluss-Bericht*, s. 21.

³⁵ Wszystkie „drobne” prace wykonano ze środków wygospodarowanych przez Instytut po odłączeniu go od administracji misyjnej w Tanzanii (ok. 50 000 dolarów amerykańskich). Dodatkowe klasy kosztowały 144 500 dolarów amerykańskich (w tym 120 000 dolarów amerykańskich ze środków własnych i 20 000 euro z generalatu). Zob. *Listy ks. J. Bednarza SDS do Sekretarza Generalnego do spraw Misji* z 21 stycznia 2002 r. i 8 czerwca 2004 r. Budowę koniecznej dużej czytelni generalat zalecił odłożyć na później (AGSDS/Roma – M/TZ).

³⁶ Nowy kurs dyplomowy w zakresie ogólnej formacji religijnej zastąpił dawny kurs dyplomowy w zakresie studiów teologicznych. Zob. *Rector's Annual Report 2005/6*, s. 5-6;

Liczba wykładowców nieco się zmniejszyła, ale średnia długość ich pracy uległa wydłużeniu. Dojeżdżających na jeden semestr (z Europy) zastąpili wykładowcy miejscowi (z Tanzanii lub krajów sąsiednich). Pracę dydaktyczną podjęli pierwsi absolwenci Instytutu. Spełniając zalecenie Rady Zarządzającej (Governing Board), ks. Bernard powołał w 2007 roku senat³⁷.

Dużym dokonaniem było wybudowanie w latach 2006–2007 nowej czytelnicy. Jej oficjalne otwarcie miało miejsce 15 lutego 2008 roku³⁸.

Personel pomocniczy powiększył się tylko nieznacznie (nowa czytelnicy). Ksiądz G. Kamińskiego SDS, który w 2008 roku zakończył trzecią kadencję, zastąpił ks. M. Sarniewicz SDS, pozostając do 2010 roku dyrektorem biblioteki. Dokonywano regularnych zakupów nowych książek i audiokaset (filozofia, teologia, nauki społeczne).

III. Kolegium Uniwersyteckie im. Jordana *(Jordan University College, od 2010 roku)*

Od 1999 roku Instytut w Morogoro stał się samodzielny finansowo, to znaczy koszty jego funkcjonowania pokrywały opłaty za studia lub dochody z dodatkowych kursów, gospodarstwa itp. Podwyżki opłat za studia z trudem pokrywały straty powodowane wysoką inflacją tanzanijskiego szylinga. Nowe kursy jeszcze nie przyciągały wystarczająco dużo studentów świeckich. Kurcząca się liczba studentów filozofii kazała przypuszczać, że w niedalekiej przyszłości podobnie stanie się ze studentami teologii. W tej sytuacji trzeba było szukać nowych rozwiązań, które zażegnają niebezpieczeństwo deficytu.

W 2009 roku przełożony generalny, ks. A. Urbański, zwrócił się do wicekanclerza Katolickiego Uniwersytetu w Tanzanii im. św. Augustyna (Mwanza) z prośbą o afiliację Salwatoriańskiego Instytutu w Morogoro. W odpowiedzi wicekanclerz informował, że prośba jest w zasadzie do przyjęcia, ale sposób i warunki afiliacji muszą być wypracowane przez przedstawicieli Uniwersytetu

Rector's Annual Report. Meeting of the Board of Directors – March 30-31, 2009, s. 1-2 (AGSDS/Roma – M/TZ).

³⁷ Zob. *Statuty Salwatoriańskiego Instytutu Filozoficzno-Teologicznego* (AGSDS/Roma – M/TZ).

³⁸ Prace budowlane wykonała zakontraktowana firma, natomiast krzesła zakupiono, a stoły wyprodukowano we własnym warsztacie. Na ten cel zebrano 213 156,28 dolarów amerykańskich (jednym z ofiarodawców była ambasada polska w Dar es Salaam). Zob. *New Reading Room – Report, s. 1-2 (AGSDS/Roma – M/TZ).*

w Mwanzie i Tanzanijskiej Komisji do spraw Uniwersytetów³⁹. W międzyczasie miała miejsce doroczna wizytacja Instytutu, którą przeprowadzili w imieniu generalatu ks. A. Itatiro OFM Cap. i ks. L. Msimbe SDS. W przesłanym raporcie przedstawili przyczyny zmniejszania się liczby studentów Instytutu, postulowali otwarcie Instytutu dla studentów nieaspirujących do kapłaństwa przez odpowiednie dla nich kursy, wskazywali na potrzebę otrzymania praw państwowych dla dyplomów dawanych studentom⁴⁰. W krótkim czasie zostało zawarte porozumienie między Generalatem, Misyjną Wiceprowincją a Instytutem w Morogoro w kwestii legalnego reprezentowania Instytutu wobec władz państwowych w sprawach własnościowych⁴¹. Na przełomie 2009/10 roku ks. B. Witek SDS przygotował *Pięcioletni strategiczny i finansowy plan*, w którym przedstawił etapy przekształcenia Instytutu w Kolegium Jordana (*Jordan College*) jako część Uniwersytetu św. Augustyna od roku akademickiego 2010/11⁴². Następny krok podjął generalat salwatorianów informując bpa J. T. Rwai'chi, przewodniczącego Tanzanijskiej Konferencji Episkopatu, o zgodzie generalatu salwatorianów na przekształcenie Instytutu w Kolegium Jordana jako składową część Uniwersytetu św. Augustyna w Tanzanii. Po dwóch tygodniach nadeszła pozytywna odpowiedź wraz z zapewnieniem, że wicekanclerz Uniwersytetu sprawę poprowadzi dalej w porozumieniu z rektorem Instytutu⁴³. Rzeczywiście, dnia 2 listopada 2010 roku Tanzanijska Komisja do spraw Uniwersytetów (TCU) wydała *Świadectwo Tymczasowej Rejestracji* nr 31⁴⁴.

³⁹ Zob. *List wicekanclerza do ks. A. Urbańskiego SDS* z 18 marca 2009 r. (AGSDS/Roma – M/TZ).

⁴⁰ Por. *Visitation Report of the Salvatorian Institute of Philosophy and Theology*, February 24–27, 2009, s. 2–3 (AGSDS/Roma – M/TZ).

⁴¹ Zob. *Agreement between the Generalate, the Tanzanian Mission Pro-Province and the Salvatorian Institute for Philosophy and Theology et Morogoro* (AGSDS/Roma – M/TZ). Uniwersytet Św. Augustyna w Tanzanii (SAUT) ustanowili w roku 1998 biskupi tanzanijscy w miejsce istniejącego od 1960 r. instytutu (Nyegezi Social Training Institute). W latach 1998–2012 do tego katolickiego uniwersytetu uzyskało afiliację 7 kolegiów na prawach uniwersyteckich i 3 inne ośrodki akademickie. Od 2002 r. SAUT jest akredytowany w Tanzanii jako uczelnia prywatna.

⁴² Por. *Salvatorian Institute of Philosophy and Theology & Jordan College. Five Year Strategic and Financial Plan* (AGSDS/Roma – M/TZ). Dokument składa się z 4 części: 1. Jordan College: wizja, misja, wartości, cele i zasady przewodnie; 2. Kontekst planowania; 3. Sytuacja obecna; 4. Strategiczne sprawy i kierunki.

⁴³ Zob. *List generalatu* z 16 kwietnia 2010 r. i *Odpowiedź* z 4 maja 2010 r.

⁴⁴ Zob. *Jordan University College. A Constituent College of St. Augustine University of Tanzania, Prospectus for the Academic Year 2012/13*, Morogoro 2012.

Pierwszym rektorem Kolegium Jordana jest ks. B. Witek SDS, a jego zastępcą do spraw akademickich ks. W. Ngowi OFM^{Cap.}, zastępcą do spraw finansowych i administracyjnych ks. M. Sarniewicz SDS. Obecnie (2013) istnieją dwa wydziały: 1. Filozofii i nauk społecznych (*Arts and Social Sciences*) z takimi specjalizacjami, jak: filozofia, teologia, teologia dla świeckich, socjologia; 2. Pedagogiczno-nauczycielski. W bieżącym roku akademickim studenci mają do wyboru 10 programów dających im możliwość uzyskania stopnia bakałarza (*bachelor*), 9 programów z końcowym dyplomem i 6 z końcowym świadectwem⁴⁵.

Liczba studentów w roku akademickim 2010/11 wzrosła do 707 (w tym było: 413 na kierunku nauczycielskim, 135 na filozofii, 125 na teologii, 34 na innych kierunkach). W następnym roku studentów było już 1445 (odpowiednio: 988, 134, 123 i 200). Obecnie (2012/13) studiuje 2404 studentów (odpowiednio: 1522, 117, 108 i 657). Liczba wykładowców wzrosła do 66 osób, a personel administracyjny i pomocniczy do 61 osób.

Dzięki niezmiernie pracowitej pracy ks. M. Sarniewicza SDS i ks. S. Górala SDS dokonano od 2010 roku przystosowania klas, wymieniając dawne wyposażenie na nowe, wyprodukowane we własnej stolarni, urządzono salę komputerową i laboratorium językowe. Dawny konwent sióstr przystosowano na dom dla studentek⁴⁶. Wybudowano dodatkowy zbiornik na wodę, centrum socjalne (z barem serwującym posiłki i budynek z punktami usługowymi). W latach 2011/12 wynajęta firma wybudowała nowy dom studencki dla 256 osób⁴⁷. W 2012 roku tanzanijska misyjna wiceprowincja rozpoczęła budowę nowego klerykatu na skraju kampusu, którego część może być wynajmowana przez księży studentów.

Zanim będą wybudowane nowe, obszerne sale wykładowe, studenci używają dotychczasowych przez niemal cały dzień (od 8:00 do 19:55), od poniedziałku do soboty włącznie⁴⁸. Ksiądz B. Witek SDS przy współpracy personelu

⁴⁵ O strukturze i obsadzie personelu władz *Jordan University College* i oferowanych programach można dowiedzieć się więcej na stronie internetowej <http://www.morogoro.sds.org>. Zob. także: *Prospectus for the Academic Year 2012/2013*, Morogoro 2012.

⁴⁶ W latach 1993–2004 pracowały rodzime Siostry Niepokalanego Serca Maryi z Mgolele (CICM), od 2004 r. do 2010 r. Siostry Maryi Niepokalaney (SMI).

⁴⁷ Ta inwestycja była konieczna z punktu widzenia potrzeb studentów. Koszt: 1,2 mld szylingów tanzanijskich (750 000 dolarów amerykańskich).

⁴⁸ Projekt nowych klas jest gotowy od dwóch lat. Budowa może być podzielona na dwa etapy, łączny koszt wynosi 3,2 mld szylingów tanzanijskich (2 mln dolarów amerykańskich). Dotąd zebrano jednak tylko część tej sumy – 360 mln szylingów tanzanijskich (225 000 dolarów amerykańskich).

administracyjnego i dydaktycznego przeprowadził w minionych trzech latach pracowity proces rejestracji wszystkich oferowanych obecnie studentom programów w Tanzanijskiej Komisji do spraw Uniwersytetów. Rejestracja innych jest przygotowywana⁴⁹. Te prace oraz rozbudowa bazy materialnej (domy dla studentów i sale wykładowe) są koniecznie potrzebne, aby otrzymać *Świadectwo Pełnej Rejestracji* (CFR) w niedalekiej przyszłości.

Zakończenie

Przemianowanie Salwatoriańskiego Instytutu w Kolegium Uniwersyteckie im. Jordana jako część składową Katolickiego Uniwersytetu w Tanzanii nie zmieniło jego pierwotnego przeznaczenia. Można nawet powiedzieć, że je ubogaciło. Kolegium dalej chce służyć lokalnemu Kościołowi przez kontynuowanie formacji akademickiej kandydatów do kapłaństwa i życia zakonnego, a równocześnie oferuje studentom programy nauczania (kierunki studiów) przygotowujących ich do zadań Kościoła w Tanzanii i Afryce Wschodniej na progu XXI wieku⁵⁰. Na równi z tym pierwszorzędym celem kościelnym stoi teraz współdziałanie na rzecz dobra społeczeństwa w Tanzanii przez programy mające na uwadze rozwiązywanie problemów rozwoju ekonomicznego, oferowanie kierunków studiów opartych na wartościach chrześcijańskich, formowanie mężczyzn i kobiet gotowych z poświęceniem pracować dla dobra własnego kraju, promowanie ekumenicznego i międzyreligijnego dialogu, pokoju i sprawiedliwości⁵¹. Nasza uczelnia, stanowiąc część katolickiego uniwersytetu w Tanzanii, posiada dawno oczekiwane państwowe uznanie nadawanych stopni, wydawanych dyplomów i świadectw⁵².

⁴⁹ Z dawnych programów czekają na rejestrację: miesięczny (listopadowy) kurs katechetyczny i dwuletni sobotni kurs katechetyczny. Ksiądz B. Witek SDS otrzymał dla „Africa Tomorrow” międzynarodowy numer seryjny w 2011 r. Jest to numer ISSN 1821-8083. Zob. *List from Tanzania Library Service Board* z 7 września 2011 (archive/Morogoro).

⁵⁰ Por. *Prospectus for the Academic Year 2012/13*, Morogoro 2012, s. 6-7; zob. także: B. Witek, *Salvatorian Institute Philosophy and Theology and Jordan College. Five Year Strategic and Financial Plan*, Morogoro 2010, s. 2.

⁵¹ Por. *Prospectus for the Academic Year 2012/13*, s. 7. W pierwszym semestrze 2012/13 studiowało 2399 studentów, w tym 2015 chrześcijan różnych wyznań (84%) i 384 wyznawców islamu (16%).

⁵² Tym samym spełniły się słowa wypowiedziane 11 października 1993 r. przez B. Mkapa: „Mam nadzieję, że rozwiniecie się w akredytowane kolegium”. Cytat za: „*Annales SDS*” vol. XIV (1994) nr 2, s. 290.

O znaczeniu Instytutu/Kolegium im. Jordana kard. P. Pengo powiedział pod koniec kazania wygłoszonego 11 października 1999 roku w Morogoro: „W końcu korzystam z okazji, aby w imieniu Kościoła w Tanzanii, w Afryce, i całego świata podziękować Towarzystwu Boskiego Zbawiciela za myśl założenia tego Instytutu, którego centrum jest ten kościół. (...) Ten Instytut daje Kościołowi w Tanzanii nową pozycję. Zamiast ciągle patrzeć w kierunku Kenii lub innych krajów w sprawie formacji akademickiej osób konsekrowanych powstała tutaj, u stóp Góry Kola, równorzędna alternatywa”⁵³. Te słowa są aktualne do dziś, chociaż obecnie działa w Tanzanii 28 akredytowanych uniwersytetów, 19 kolegiów uniwersyteckich i 14 instytutów studiów wyższych. Spośród nich tylko salwatoriańskie kolegium oferuje studentom zakonnym i świeckim studia filozofii chrześcijańskiej i teologii⁵⁴.

Warto dodać, że dość duże pieniądze zainwestowane w budowę i wyposażenie seminarium, instytutu, a w końcu kolegium stworzyły w przeszłości i obecnie dają okazję do otrzymania dobrze płatnej pracy robotnikom zatrudnionym przez firmy budowlane, a potem osobom zatrudnionym jako personel dydaktyczny, administracyjny i pomocniczy⁵⁵.

Goście z innych prowincji Towarzystwa odwiedzający Tanzanię i Morogoro bez trudu dostrzegają znaczenie tutejszego apostołatu dla Kościoła w Tanzanii i Afryce. Jeden z nich, ks. M. Markiewicz SDS, napisał parę miesięcy temu: „Salwatorianie w Tanzanii realizują piękny apostołat edukacji chrześcijańskiej. Tym, co dzisiaj naprawdę może pomóc Afryce, jest edukacja. Wykształcenie pokoleń, które same będą potrafiły zadbać o swoje jutro. (...) Dla tych pokoleń salwatorianie w Morogoro prowadzą właśnie uniwersytet, a Ojciec Jordan błogosławi temu dziełu z nieba”⁵⁶.

⁵³ P. Pengo, *Die Geburt der Kirche aus völliger Schwachheit*, „Heiland der Welt” 2000 nr 2, s. 4.

⁵⁴ Pełna lista tych uczelni znajduje się na stronie internetowej Tanzanijskiej Komisji do spraw Uniwersytetów: www.tcu.go.tz/. Misjonarze św. Franciszka Salezego otworzyli parę lat temu własny Lumen Christi Institute: Arusha (Tanzania), w którym zamierzają oferować kursy filozofii i teologii. Zob. <http://Ici-arusha.webs.com>.

⁵⁵ Wartość całego kompleksu budynków wraz z aktualnym wyposażeniem wynosi około 14 mld szylingów tanzanijskich – 8,75 mln (według firmy Tan Valuers and Property Consultants, 31 grudnia 2012 r.). Budżet 2012/13 przewiduje wpływy 4,17 mld szylingów tanzanijskich (2,6 mln dolarów amerykańskich), z tego połowa jest przeznaczona na płace nauczycieli, personelu administracyjnego i pomocniczego. (Na podstawie informacji udzielonych przez ekonomę Kolegium im. Jordana, ks. M. Sarniewicza SDS).

⁵⁶ Por. M. Markiewicz, *Afrykańska ziemia spalona słońcem*, „Salwator” 2013 nr 1, s. 31.

FROM SALVATORIAN MAJOR SEMINARY TO JORDAN UNIVERSITY COLLEGE

Summary

The major seminary at Morogoro opened in 1993. Fr. A. Urbanski is regarded to be the founder of the seminary. He was missionary in Tanzania since 1974, and the Mission Superior (1981–1989). His idea of a Salvatorian seminary was approved by the missionary chapter in 1987 and a year later by the Generalate as well. The construction of the buildings began in 1991.

The first rector was Fr. D. Brusky (1993–1996). He was succeeded by Fr. S. Golus (1996–1999). In 1999 the name was changed into Salvatorian Institute of Philosophy and Theology. By this time Fr. J. Bednarz was appointed as a new rector (1999–2005). His successor was Fr. B. Witek (2005–2010). During his term the number of students stabilized at 280-300 people, but among them the number of candidates for the priesthood began to drop. To ensure its further financial autonomy, it was decided that the Institute should offer the young people studies of the teaching profession. Since 2010 the Institute has been affiliated to the Catholic University of Tanzania as Jordan University College with two faculties: Arts & Social Sciences and Education. Fr. B. Witek is the principal (since 2010).